

***Raportul Serviciului Fiscal de Stat privind
activitățile de minimizare a practicii de achitare a
salarilor „în plic” și a muncii „la negru” pentru 3
luni ale anului 2022***

Regulamentul comun privind activitatea echipelor multidisciplinare, aprobat prin ordinul comun IFPS nr.393, ISM nr. 12-a, IGP nr. 82, CNSM nr.150 din 05.05.2015, Serviciul Fiscal de Stat (SFS), Inspectoratul de Stat al Muncii (ISM), Ministerul Afacerilor Interne (MAI) și Confederația Națională a Sindicatelor din Moldova (CNSM)

Raportul Serviciului Fiscal de Stat privind activitățile de minimizare a practicii de achitare a salariilor „în plic” și a muncii „la negru”, realizate de grupurile multidisciplinare pentru 3 luni ale anului 2022

Activitatea Serviciului Fiscal de Stat este orientată spre realizarea obiectivelor ce-i revin, prin crearea de condiții contribuabililor pentru conformare la respectarea legislației.

Serviciul Fiscal de Stat în vederea verificării respectării legislației în domeniul raporturilor de muncă și protejării drepturilor salariaților, precum și întreprinderii măsurilor de prevenire și contracarare a fenomenului muncii „la negru” și a practicii de achitare a salariilor „în plic”, în scopul realizării obiectivelor strategice prevăzute în Planul de acțiuni al Guvernului pentru anii 2021-2022 aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.235 din 13.10.2021 a întreprins un șir de acțiuni conform competențelor.

Prioritatea de bază a Serviciului Fiscal de Stat este ca acțiunile de conformare voluntară întreprinse să contribuie la majorarea nivelului de respectare a legislației de către contribuabili, astfel încât acțiunile de control să fie reduse la minim.

Astfel, acțiunile întreprinse de către Serviciul Fiscal de Stat au fost orientate spre prevenirea și instrumentarea, în cooperare cu organele semnatare ale Regulamentului comun privind activitatea echipelor multidisciplinare, a cazurilor de utilizare a muncii ”la negru”, respectiv prin desfășurarea controalelor ce au vizat identificarea și sancționarea cazurilor de utilizare a muncii (ne)subdeclarată cât și acțiuni de conformare și informare a contribuabililor.

Prin implementarea activităților de conformare Serviciul Fiscal de Stat își propune crearea unui climat bazat pe încredere și respect reciproc în relația cu contribuabilii și informarea permanentă a contribuabililor privind politica și strategia sa de dezvoltare.

În scopul continuării acțiunilor de conformare voluntară și forțată și informare a cetățenilor privind riscurile fenomenului „salariului în plic” și „muncii la negru” Serviciul Fiscal de Stat a elaborat Planul de acțiuni de prevenire și combatere a fenomenului muncii ne(sub)declarată ”Declară, Achită Legal Salariul” SFS2022 care va fi implementat pe parcursul anului 2022.

Planul de acțiuni ”DALS”SFS2022 pentru anul 2022 prevede acțiuni de asistență și sprijin pentru contribuabilii care execută la timp și în volum deplin obligațiile fiscale, precum și politici de identificare și descurajare a contribuabililor care se eschivează conștient de la plata impozitelor, taxelor și altor plăți obligatorii. De asemenea, Programul stabilește procedura de monitorizare a contribuabililor cu aplicarea tratamentelor de conformare.

Scopul planului de acțiuni constă în creșterea gradului de conformare a contribuabililor din domeniile de activitate economică cu risc sporit de utilizare a muncii ”la negru” și/sau a achitării salariilor în plic prin activități de monitorizare, supraveghere și control, sensibilizarea reprezentanților legali și actorilor sociali implicați.

Acțiunile de conformare voluntară vor cuprinde patru eșantioane semnificative de contribuabili care își desfășoară activitatea în domeniul securității private (servicii de pază, servicii privind sistemele de securizare), servicii de reparație/proiectare, construcția și reparația drumurilor, servicii de amenajare a teritoriului și întreținere a obiectelor, prestate în baza contractelor de achiziții publice, fabricarea pâinii, fabricarea prăjiturilor și a produselor proaspete de patiserie, activități poștale și de curier. Monitorizarea contribuabililor selectați ne va permite să identificăm în timp real numărul real al angajaților, fondul de remunerare și obligațiilor aferente plăților salariale.

Astfel, pe parcursul a 3 luni ale anului de gestiune de către Serviciul Fiscal de Stat au fost întreprinse diverse măsuri cu scopul:

- descurajării fenomenului utilizării muncii ne/subdeclarată prin constatarea și sancționarea cazurilor de încălcare a legislației în domeniul muncii;

- asigurării unui cadru legal legislativ care să contribuie la diminuarea fenomenului muncii la negru și achitarea salariilor în plic, consolidarea metodelor și instrumentelor Serviciul Fiscal de Stat de detectare a cazurilor de utilizare a muncii ne/subdeclarat;
- consolidării interacțiunii între autoritățile responsabile de procesul de combatere a muncii ne/subdeclarat.

Obiectivul principal al Planului „Declară Achită Legal Salariul” SFS 2022 reprezintă conformarea voluntară a contribuabililor la declararea reală a plăților salariale achitate angajaților cu calcularea și achitarea obligațiilor ce le revin conform prevederilor legale.

Astfel, în scopul descurajării fenomenului utilizării muncii ne(sub)declarată trimestrial/lunar vor fi selectați și monitorizați contribuabilii înregistrați în calitate de plătitori TVA care declară salarii mai joase decât salariul minim garantat angajaților săi și care declară livrări considerabile fără declararea angajaților.

✓ Sub aspectul realizării obiectivului privind consolidarea interacțiunii între autoritățile responsabile de procesul de combatere a muncii ne(sub)declarată și anume conlucrarea Serviciului Fiscal de Stat cu Inspectoratul de Stat al Muncii, în trimestrul I al anului 2022, urmau a fi efectuate 32 controale conform graficului controalelor comune la contribuabilii identificați în rezultatul contrapunerii planurilor de control a Serviciului Fiscal de Stat cu Inspectoratul de Stat al Muncii (5 controale DGACM și 27 controale la DGControl).

Din 32 de controale comune planificate, doar 23 controale au fost efectuate de către funcționarii fiscali, inclusiv de comun acord cu funcționarii Inspectoratului de Stat al Muncii -13 controale, în lipsa participării reprezentanților Inspectoratului de Stat al Muncii - 10 controale.

În perioada de referință de către Serviciul Fiscal de Stat au fost examinate 5 petiții recepționate de la cetățeni privind invocarea încălcărilor legislației de către angajatori în domeniul raporturilor de muncă, care au fost readresate spre examinare conform competenței Inspectoratului de Stat al Muncii.

✓ Conlucrarea Serviciului Fiscal de Stat cu Casa Națională de Asigurări Sociale.

În scopul executării prevederilor din Acordul de colaborare privind schimbul de informații dintre Serviciul Fiscal de Stat și Casa Națională de Asigurări Sociale nr. 2 și nr. 27-02/22 din 09.02.2022 de către Serviciul Fiscal de Stat au fost identificați 147 contribuabili (105 contribuabili pentru perioada ianuarie – decembrie 2021 și 42 contribuabili pentru luna ianuarie 2022) care au admis erori în darea de seamă privind reținerea impozitului pe venit, a primelor de asigurare obligatorie de asistență medicală și a contribuțiilor de asigurări sociale de stat obligatorii calculate și respectiv au fost aplicate măsuri de conformare voluntară față de contribuabilii la care au fost stabilite erori la perfectarea dărilor de seamă, manifestate prin contactarea contribuabililor (prin intermediul scrisorilor, telefonului sau e-mailului etc.), în scopul prezentării corectărilor de rigoare (nota nr.26-10/305-589 din 28 martie 2022).

✓ Conlucrarea SFS cu ISM, CNAS, CNAM privind utilizarea informației din Registrul de evidență a zilerilor pentru realizarea acțiunilor de informare a beneficiarilor de lucrări și a persoanelor fizice (zilieri).

Pentru perioada 01.01.2022-31.03.2022 de către Serviciul Fiscal de Stat au fost întreprinse măsuri de conformare voluntară a contribuabililor beneficiari de lucrări ocazionale prin efectuarea vizitelor fiscale și remiterii scrisorilor de conformare în adresa contribuabililor ce utilizează munca zilerilor. Astfel, beneficiarilor serviciilor prestate de zilieri li s-a solicitat să informeze persoanele fizice cu privire la normele legale. De asemenea, angajații Direcțiilor deservire fiscală au informat telefonic persoanele fizice /zilieri despre normele legale, cu suportul după caz a APL. În total pentru perioada nominalizată, CNAS a prezentat lunar în adresa SFS lista cu 494 persoane care au calitate de zilier și nu au achitat contribuții de asigurări sociale de stat obligatorii din activitatea cu caracter ocazional.

De către SFS au fost aplicate măsuri de conformare voluntară prin efectuarea vizitelor fiscale la 6 contribuabili beneficiari de lucrări (74 zilieri restanțieri) și informarea a 420 de persoane fizice cu privire la

normele prevăzute de legislație (nota nr. 26-10/3-07-350 din 14.02.2022 și nota nr.26-10/3-07-625 din 29.03.2022).

Pentru promovarea politicilor de educație juridică și civică a salariaților, informarea și consultarea celor interesați în aplicarea corectă și eficientă a legislației în domeniul relațiilor de muncă, precum și pentru asigurarea transparenței activității, de către SFS au fost realizate acțiuni informative și de sensibilizare, cum ar fi:

- efectuarea vizitelor fiscale la 928 agenți economici (11 vizite fiscale efectuate de către DGACMși 917 vizite efectuate de către DGDF);

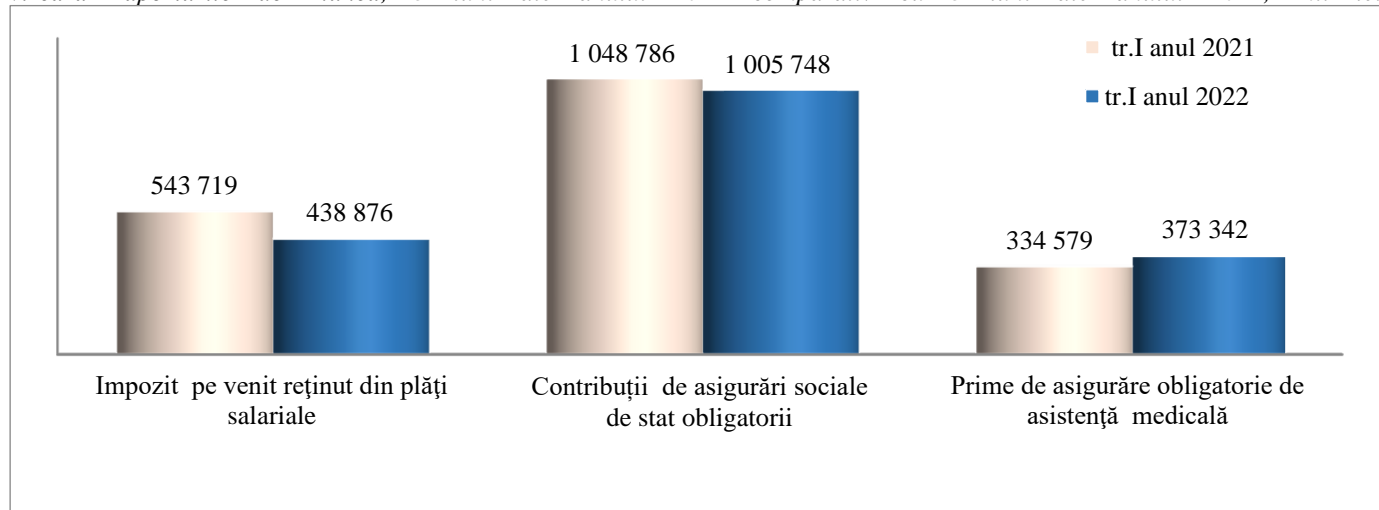
- organizate și desfășurate 14 seminare pentru angajați și angajatorii din sectoarele cu risc înalt de neconformare privind aplicarea legislației;

În rezultatul activităților desfășurate de către Serviciul Fiscal de Stat, pentru 3 luni ale anului 2022, au fost stabilite încălcări ale legislației în domeniul raporturilor de muncă (diminuarea fondului de salarizare, impozitului pe venit, contribuțiilor de asigurări sociale și primelor de asigurare obligatorie de asistență medicală). Astfel, au fost adoptate **53 de decizii** asupra cazului de încălcare a legislației, inclusiv referitor la încălcările ce vizează corectitudinea calculării și achitării plăților salariale, impozitelor și defalcărilor aferente acestora. În consecință, au fost calculate suplimentar la buget încasări aferente plăților salariale: impozitul pe venit, contribuțiile de asigurări sociale, prime de asigurare obligatorie de asistență medicală, penalități și amenzi în sumă totală de **2 954 574 lei** din ele achitate **1 087 342 lei**.

Pentru încălcarea prevederilor legislației în vigoare aferente raporturilor de muncă, conform deciziilor adoptate s-a calculat suplimentar pentru plata la buget:

- ✓ impozit pe venit reținut din plățile salariale în sumă de **438 876 lei**;
- ✓ contribuții de asigurări sociale de stat obligatorii în sumă de **1 005 748 lei**;
- ✓ prime de asigurare obligatorie de asistență medicală în sumă de **373 342 lei**;
- ✓ penalități și amenzi aplicate **1 136 608 lei**.

Tabelul nr. 1 – sumele calculate în rezultatul controalelor, cu referire la încălcările prevederilor legislației în vigoare ce vizează raporturile de muncă, 3 luni ale anului 2022 comparativ cu 3 luni ale anului 2021, mii lei.

Astfel, pentru 3 luni ale anului 2022 au fost calculate suplimentar la buget impozite salariale (cu excepția penalităților și amenzilor aplicate) în sumă totală de 2 954 574 lei sau cu **414 373 lei** mai puțin comparativ cu perioada similară a anului 2021 inclusiv:

- la compartimentul impozitul pe venit au fost calculate obligații cu **104 843 lei** mai puțin comparativ cu perioada similară a anului precedent care pentru 3 luni ale anului 2021 constituie 438 876 lei, comparativ cu 543 719 lei pentru 3 luni ale anului 2022;

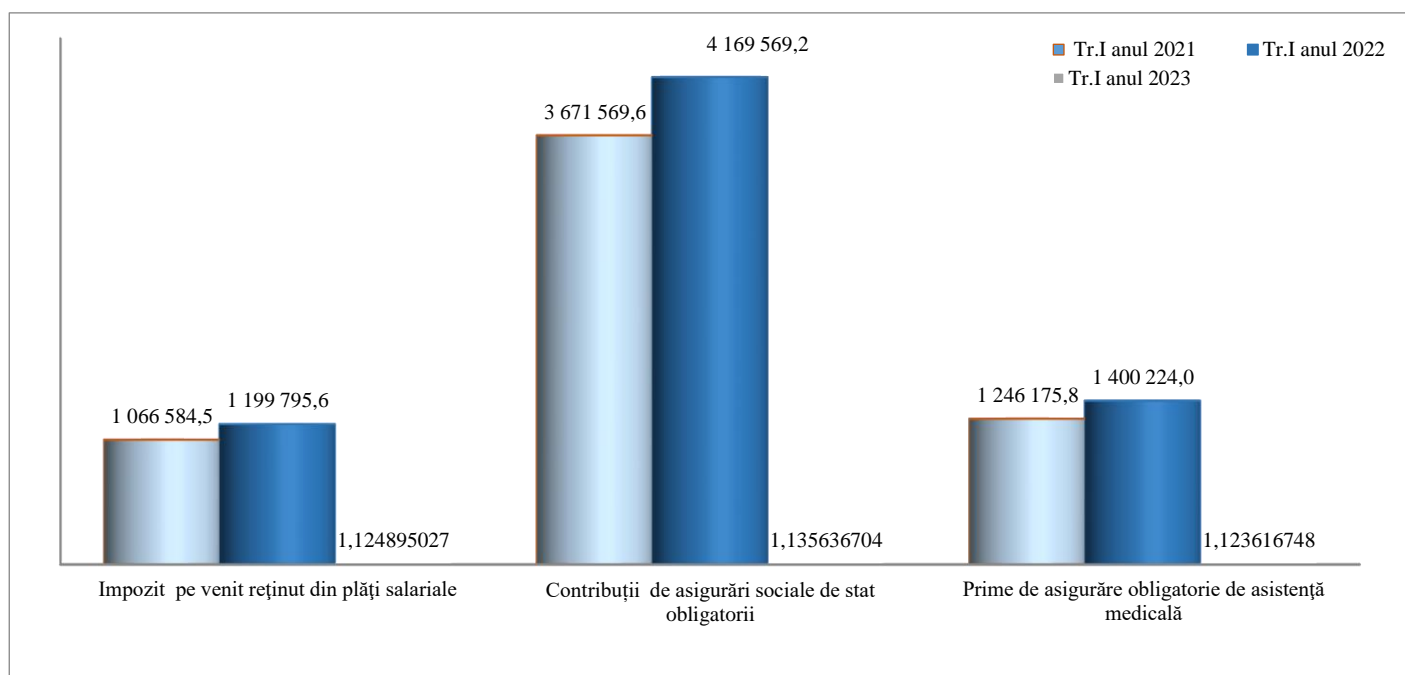
- suma contribuțiilor de asigurări sociale, calculate suplimentar la buget, aferente plăților salariale pentru 3 luni ale anului 2021 constituie 1 048 786 lei, comparativ cu 1 005 748 lei pentru 3 luni ale anului 2022 sau cu **43 038 lei** mai puțin;

- suma primelor de asigurare obligatorie de asistență medicală aferente plăților salariale în rezultatul controalelor fiscale pentru 3 luni ale anului 2021 constituie 334 579 lei, comparativ cu 373 342 lei pentru 3 luni al anului 2020 sau cu 38763 lei mai mult.

Calculările considerabile sunt datorate în mare parte aplicării metodelor și surselor indirecte de estimare în cadrul controalelor fiscale efectuate la contribuabili, având ca bază nerefectarea în deplină măsură/integrală, în evidența contabilă, documentele de evidență și în dările de seamă a salariilor real achitate angajaților.

Pentru perioada tr. I a anului 2022 numărul controalelor fiscale în cadrul cărora au fost constatate încălcări ale legislației în domeniul raporturilor de muncă (diminuarea fondului de salarizare și obligațiilor fiscale aferente) a constituit 53 de cazuri comparativ cu 72 de cazuri pentru perioada similară a anului precedent. Suma obligațiilor suplimentar calculate per caz de control rezultativ constituie pentru trimestrul I al anului 2022 - 55 747 lei, comparativ cu - 70 779,8 lei pentru anul 2021.

Tabela nr.2 Evoluția încasărilor la BPN a obligațiilor aferente plăților salariale, se prezintă în diagrama de mai jos

Astfel:

✓ veniturile la Bugetul public național, administrate de SFS, la compartimentul impozitul pe venit din salariu, au înregistrat o creștere cu **12,48 %** comparativ cu perioada similară a anului precedent, care constituie 1 199 795,6 mii lei pentru 3 luni 2022, comparativ cu 1 066 584,8 mii lei pentru 3 luni 2021.

✓ la Bugetul asigurărilor sociale de stat obligatorii încasările au crescut cu **13,6 %** care constituie cu 4 169 569,2 mii lei pentru 3 luni 2022 comparativ cu 3 671 569,6 mii lei pentru 3 luni 2021;

✓ la Bugetul asigurărilor obligatorii de asistență medicală încasările au crescut cu **12,4 %** și care constituie 1 400 224,5 mii lei pentru 3 luni 2022 comparativ cu 1 246 175,08 mii lei pentru 3 luni 2021.

Acțiunile aplicate de către SFS pentru perioada anului 2022 sunt eficiente și urmează a fi realizate în continuare cu intensificarea măsurilor propuse în Planul DALs SFS 2022.